

תרי בני אהרן קריבו אשא נוכראה, דלא
אתיחדו שמייה פדקא יאות, ואתוקדו
בנורא. רבי יצחק אמר, פתיב, אחרי מות.
וכתיב וימותו. פיון דאמר אחרי מות שני בני
אהרן, לא ידענא, דהא וימותו. אלא הכי
תנינן, תרי מיתות הוו, חד לפני יי'. וחד, דלא
הוו להו בנין, דכל מאן דלא זכי לבנין מית
הוא. בגין כך, אחרי מות, וימותו.

רבי אבא אמר, מאי דכתיב, (במדבר ג) וימת נדב
ואביהוא לפני יי' בהקריבם אש זרה לפני
יי' במדבר סיני ובנים לא היו להם ויכהן
אלעזר ואיתמר. מאי דא לגבי דא, דכתיב,
ובנים לא היו להם, ויכהן אלעזר ואיתמר.
אלא רזא דמלתא. האי דאמינא, וימותו, דלא
הוו להו בנין. והכי הוא ודאי. אבל לא כשאר
בני עלמא, אף על גב דלא אנסיבו, דהא אלין
לא מיתו אלא מיתת גרמיהון, אבל מיתת
נפשון לא מיתו.

מנא לן, דכתיב, (שמות ו) ואלעזר בן אהרן
נ"ז ע"ב) לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה
ותלד לו את פינחס אלה ראשי אבות הלויים
למשפחותם. אלה, והא פנחס בלחודוי הוה.
וכתיב, ראשי אבות הלויים, בגין כך, מיתת
גרמיהון מיתו, מיתת נפשון לא מיתו. אמר
רבי אלעזר ודאי משמע אלה, ומשמע ראשי.

ובגין כך פתיב, (במדבר כה) פינחס בן אלעזר
בן אהרן הפהן וכתיב ופינחס בן
אלעזר בן אהרן הפהן הנה כהן בימים
ההם, פנחס בן אלעזר הפהן מיבעי ליה,
אלא בכל אתר דאתא פנחס בן אהרן הפהן
פתיב, ואלעזר לא פתיב אלא אלעזר הפהן.
דכתיב, (במדבר כז) ולפני אלעזר הפהן. (במדבר
לא) ויאמר אלעזר הפהן וגו'. ועל דא מיתת

שני בני אהרן הקריבו אש זרה,
שלא יחדו אל שמו פראוי ונשרפו
כאש. רבי יצחק אמר, כתוב
אחרי מות, וכתוב וימתו. פיון
שאמר אחרי מות שני בני אהרן,
לא ידענו שהרי וימתו? אלא כך
שנינו, שתי מיתות היו, אחת
לפני ה', ואחת שלא היו להם
בנים. שכל מי שלא זוכה לבנים,
הוא מת. משום כך, אחרי מות,
וימתו.

רבי אבא אמר, מה שכתוב (במדבר
ג) וימת נדב ואביהוא לפני ה'
בהקריבם אש זרה לפני ה' במדבר
סיני ובנים לא היו להם ויכהן
אלעזר ואיתמר. מה זה לגבי זה,
שכתוב ובנים לא היו להם ויכהן
אלעזר ואיתמר? אלא סוד הדבר
- זה שאמרתי, וימתו, שלא היו
להם בנים. וכך זה ודאי. אבל לא
כשאר בני העולם, אף על גב
שלא נשאו, שהרי אלו לא מתו
אלא מיתת עצמם, אבל מיתת
נפשם לא מתו.

מנן לנו? שכתוב (שמות ו) ואלעזר
בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל
לו לאשה ותלד לו את פינחס
אלה ראשי אבות הלויים
למשפחותם. אלה, והרי פנחס
לבדו הנה, וכתוב ראשי אבות
הלויים. משום כך מתו מיתת
עצמם, ומיתת נפשם לא מתו.
אמר רבי אלעזר, ודאי משמע
אלה, ומשמע ראשי.

ומשום כך פתיב, (במדבר כה) פינחס
בן אלעזר בן אהרן הפהן, וכתוב
ופינחס בן אלעזר בן אהרן הפהן
הנה כהן בימים ההם. פנחס בן
אלעזר הפהן הנה צריך להיות!
אלא בכל מקום שבא פנחס, בן
אהרן הפהן כתוב. ואלעזר לא
כתוב, אלא אלעזר הפהן, שכתוב
(שם כז) ולפני אלעזר הפהן. (שם לא)
ויאמר אלעזר הפהן וגו'. ועל פן

מיתת עצמם מתו, ומיתת נפשם לא מתו.

ושנינו בסוד המשנה, שנים זוג - פן חס. והרי נתבאר, יו"ד קטנה בין אותיות פנחס, שהרי יו"ד כוללת שנים כאחד, וזהו סוד הדבר, וזה נתבאר.

רבי אלעזר שאל את אביו ואמר לו, והרי שנים הם ושנים היו, למה לא נמצאו שנים? אמר לו, שני חצאי גוף היו, שהרי לא נשאו, ומשום כך הם נכללו כאחד, שכתוב ותלד לו את פינחס אלה ראשי וגו'.

יו"ד של פנחס לא נתן בה לחבר האותיות, אלא בשעה שקנא לקדוש ברוך הוא וכא לישר את העקם, שראה את אות הברית הקדושה הזו שהכניס זמרי לרשות אחרת, ובמה שהתעקם בראשונה התמתקן פאן. בנכריה התעקמו בהתחלה, שכתוב בהקריבם אש זרה, וכאן בנכריה התמתקנו, כמו שכתוב ובעל בת אל נכר. מה להלאה אש זרה, אף כאן גם אשה זרה.

מה נראה כאן? אלא בהתחלה הקריבו את הרחוקה, שכתוב בהקריבם אש זרה. אף כאן זמרי היה מקריב את הרחוקה, את שם המלך היה מקריב לרחוקה, מיד - (שם כה) וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה. כאן תקן את העקם שבראשונה, ואז נתנה יו"ד לשמו לחבר את האותיות כאחד והתבשר בשלום, שכתוב לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום. (בריתי ממש).

מה השלום כאן? אלא באותו הכתר חטאו בתחלה, באותו הכתר העירו קטטה בתחלה, ועכשו שתקן, כתוב הנני נתן לו כך נתנה יו"ד קטנה בשמו, שהרי

גרימהוון מיתו, מיתת נפשהוון לא מיתו. ותנינן ברזא דמתניתין, תרי זוג, פן חס. והא אתמר, יו"ד זעירא ביני אתוון דפנחס. דהאי יו"ד כליל תרי כחדא, ודא הוא רזא דמלה, והא אתמר.

רבי אלעזר שאיל לאבוי, אמר ליה, והא תרי אינון ותרי הוו, אמאי לא אשתכחו תרי. אמר ליה, תרי פלגי גופא הוו, דהא לא אנסיבו, ובגין כך, בחד אתכלילו, דכתיב, ותלד לו את פינחס אלה ראשי וגו'.

יו"ד דפנחס, לא אתייהיב ביה לחברא אתוון, אלא בשעתא דקני לקודשא בריהוה, והא ואתא לישרא עקימא, דחמא דהאי את ברית קדישא, עייל זמרי ברשותא אחרא. ובמה דאתעקם בקדמיתא, אתתקן הכא. בנוכראה אתעקם בקדמיתא, דכתיב, בהקריבם אש זרה, הכא בנוכראה, אתתקן, כמה דכתיב, (מלאכי ב) ובעל בת אל נכר. מה להלן אש זרה, אף כאן נמי אשה זרה.

מאי אתחזי הכא. אלא בקדמיתא רחיקא קריבו, דכתיב, בהקריבם אש זרה. אוף הכא זמרי, הוה קריב רחיקא, שמא דמלכא, הוה קריב גבי רחיקא, מיד, (במדבר כה) וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה. הכא אתקין עקימא דקדמיתא, פדין אתייהיב יו"ד בשמיה לחברא אתוון כחדא, ואתבשר בשלום, דכתיב, (במדבר כה) לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום. (בריתי ממש).

מאי שלום הכא, אלא בההוא כתרא, חבו בקדמיתא, בההוא כתרא, אתערו קטטותא בקדמיתא, והשתא דאתתקן, כתיב הנני נותן לו את בריתי שלום. בריתי ממש, את בריתי שלום, בריתי ממש תהיה עמו בשלום, ומשום

היא מהאזותיות הקטנות, להראות שהרי תקן מה שהתעקם בתחלה, והרי השלימה עמו. בא רבי אלעזר ונשק ידו ואמר, ברוך הרוחמן ששאלתי דבר זה ולא אבד ממני.

שנינו, אמר רבי יוסי, ביום הפפורים הזה תקנו לקרא פרשה זו, לכפר על ישראל בגלות, בשביל זה סדר היום הזה כאן הסתדר, ומשום שמיתת בני אהרן מכפרת על ישראל.

מכאן למדנו, כל אותו בן אדם שישורי רבוננו באים עליו - כפרת חטאיו הם. וכל מי שמצטער על יסורי הצדיקים, מעבירים חטאיהם מן העולם. ועל בן ביום הזה קוראים אחרי מות שני בני אהרן, שישמעו העם ויצטערו על אבדן הצדיקים, ויתכפרו להם חטאיהם. וכל מי שמצטער על אבדנם של הצדיקים או מוריד עליהם דמעות, הקדוש ברוך הוא מכריז עליו ואומר: (ישעיה ו) וסר עונך וחסאתך תכפר. ולא עוד, אלא שלא ימותו בניו בימיו. ועליו כתוב, (שם ג) יראה זרע יאריך ימים וגו'.

ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא כעת עת אל הקדש וגו'. רבי שמעון פתח ואמר, (קהלת א) כל הנחלים הלכים אל הים והים איננו מלא וגו'. אמר רבי שמעון, תמהני על בני העולם, שהרי אין להם עינים לראות ולב להשגיח, ולא יודעים ולא שמים לבם להסתכל על רצון רבונם, איך ישנים ולא מתעוררים משנתם טרם יבא אותו היום שחשך ואפלה יכסו עליהם, ויתבע אותו בעל הפקדון מהם חשבון.

וקבלא, ויתבע ההוא (דף נ"ח ע"א) מאריה דפקדונא, חשבנא מנייהו.

תהא עמיה בשלום, ובגין כך, אתייהיב יו"ד זעירא בשמיה, דהא מאתוון זעיראן היא, לאתחזאה דהא אתתקן מה דאתעקם בקדמיתא, והא אשלימת עמיה. אתא רבי אלעזר ונשיק ידוי. אמר, בריך רחמנא דשאלנא האי מלה, ולא אתאביד מנאי.

תאנא אמר רבי יוסי, בהאי יומא דכפורי, אתתקן למקרי פרשתא דא, לכפרא לישראל בגלותא, בגין דא, סדרא דיומא דא, הכא אסתדר, ובגין דמיתתהון דבני אהרן, מכפרא על ישראל.

מכאן אוליפנא, כל ההוא בר נש דיסורי דמאריה אתיין עליה, כפרה דחובוי אינון. וכל מאן דמצטער על יסוריהון דצדיקיא, מעבירין חובייהו דלהון מעלמא. ועל דא ביומא דא, קורין, אחרי מות שני בני אהרן, דישמעון עמא, ויצטערו על אבודהון דצדיקיא, ויתכפר להון חובייהו. וכל דמצטער על אבודהון דצדיקיא, או אחית דמעין עליהו, קדשא בריך הוא מכריז עליה ואומר, (ישעיה ו) וסר עונך וחסאתך תכפר. ולא עוד, אלא דלא ימותו בניו בימיו. ועליה כתיב, (ישעיה ג) יראה זרע יאריך ימים וגו'.

ויאמר יי' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש וגו'. (ויקרא טז) רבי שמעון פתח ואמר, (קהלת א) כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא וגו'. אמר רבי שמעון, תוהנא על בני עלמא, דהא לית להו עינין למחזי, ולבא לאשגחא, ולא ידעין, ולא שויין לבייהו לאסתפלא ברעותא דמאריהון, הין ניימין, ולא מתערי משנתיהו, עד לא ייתי ההוא יומא דחפי עליהו חשוכא וקבלא, ויתבע ההוא (דף נ"ח ע"א)

וּכְרוֹזָא פֿל יוֹמָא קָארי עֲלִייהוּ, וְנִשְׁמַתְהוֹן,
אֶסְהִידַת בְּהוֹן בְּכָל יוֹמָא וְלִילֵיא,
אוֹרֵייתָא רָאמַת קָלִין לְכָל עֶבֶר, מְכַרְזַת
וְאוֹמְרַת, (משלי א) עַד מְתֵי פְתִים תֵּאָהֲבוּ פְתֵי (משלי
ט) מִי פְתֵי יָסַר הִנֵּה חָסַר לָב אֲמָרָה לוֹ. לְכוּ
לְחַמּוּ בְלַחְמֵי וּשְׂתוּ בִינָן מְסַכְתֵי. וְלִית מָאן
דִּירְפִין אוֹדְגִייה, וְלִית מָאן דִּיתְעַר לְבִייה.

תָּא חֲזִי, זְמִינִין דְּרִי בְתַרְאֵי דִייתוֹן, דִּיתְנַשֵּׁי
אוֹרֵייתָא מְבִינֵייהוּ, וְחַפִּימֵי לְבָא יתְפַנְשׁוֹן
לְאַתְרֵייהוּ, (ס"א לְאֶדְרָא קְדִישָׁא) וְלֹא יִשְׁתַּפַּח מָאן
דְּסָגִיר וּפְתַח. וְוִי לְהֵהוּא דְרָא. וּמְפָאן
וְלֵהֲלֵאָה, לָא יְהֵא דְרָא כְּדָרָא דָא, עַד דְרָא
דִּייתֵי מְלֻפָּא מְשִׁיחָא, וּמְנַדְעָא יתְעַר בְּעֵלְמָא,
דְּכְתִיב, (ירמיה לא) פִּי כָלָם יִדְעוּ אוֹתֵי לְמַקְטָנָם
וְעַד גְּדוּלָם.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (בראשית ב) וְנָהַר יוֹצֵא מֵעֵדֶן.
וְתַנִּינָן, מַה שְּׁמִייה דִּיהֵהוּא נָהַר. אוֹקִימְנָא
יּוֹבֵל שְׁמִייה, דְּכְתִיב, (ירמיה יז) וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח
שְׂרָשׁוּי. וּבְסַפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סָבָא, חֲיִים
שְׁמִייה, דִּמְתַּמָּן נְפִקִין חֲיִים לְעֵלְמָא, וְאִינוּן
אֶקְרוּן חֲיֵי מְלֻפָּא. וְהֵא אוֹקִימְנָא, הֵהוּא אֵילָנָא
רְבָא וְתַקִּיפָא, דְּמִזוֹן לְכֵלָא בִייה. אֶקְרִי עֵץ
חֲיִים. אֵילָנָא דְנִטְע שְׂרָשׁוּי בְּאִינוּן חֲיִים, וְכֵלָא
הוּא שְׂפִיר.

וְתֵאנָא, הֵהוּא נָהַר אֶפִיק נַחְלִין עֲמִיקִין,
בְּמִשַּׁח רְבוּת, לְאַשְׁקָאָה גִנְתָּא,
וְלָרוּאָה אֵילָנִין וְנִטְיַעִין, דְּכְתִיב (תהלים קד)
יִשְׁבְּעוּ עֲצֵי יִי אֶרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע, וְאִינוּן
נַחְלִין, נְגִדִין וְאַתְמִשְׁכָּן וּמְתַפְנְשִׁין בְּתַרִּין
קְרִימִין (ג"א סַמְכִין) וְאִינוּן בְּרִייתֵי (תרי) קְרִינָן לְהוּ,
(מלכים א יז) יְכִי"ן וּבּוּע"ז, וְשְׂפִיר. וּמְתַמָּן נְפִקִין
פֿל אִינוּן נַחְלִין, וְשְׂרִיין לוֹן בְּחַד דְּרָגָא דְאֶקְרִי
צְדִיק, דְּכְתִיב, (משלי י) וְצְדִיק יִסוּד עוֹלָם. וְכֵלָהוּ

וְהַכְרוּז בְּכָל יוֹם קוֹרָא עֲלֵיהֶם,
וְנִשְׁמַתָּם מְעִידָה בְּהֶם בְּכָל יוֹם
וְלִילָה, הַתּוֹרָה מְרִימָה קוֹלוֹת לְכָל
עֶבֶר, מְכַרְזִיזָה וְאוֹמְרַת: (משלי א) עַד
מְתֵי פְתִים תֵּאָהֲבוּ פְתֵי. (שם ט) מִי
פְתֵי יָסַר הִנֵּה חָסַר לָב אֲמָרָה לוֹ
לְכוּ לְחַמּוּ בְלַחְמֵי וּשְׂתוּ בִינָן
מְסַכְתֵי. וְאִין מִי שְׂרִיפִין אֲזַנּוּ וְאִין
מִי שְׂיַעִיר אֶת לְבוֹ.

בָּא רָאָה, עֲתִידִים הַדּוֹרוֹת
הָאֲחֵרוֹנִים שְׂיַבְאוּ שְׂתַשְׁכַּח תּוֹרָה
מִבִּינֵיהֶם, וְחַכְמֵי הַלָּב יתְפַנְסוּ
לְמַקּוּמָם (לְחַדְרֵי קְדוּשָׁה), וְלֹא יִפְצֹא מִי
שְׂסוּגְר וּפּוֹתַח. אוֹי לְאוֹתוֹ הַדּוֹר!
וּמְפָאן וְהֲלֵאָה לֹא יְהִיָּה דוֹר כְּמוֹ
הַדּוֹר הַזֶּה, עַד הַדּוֹר שְׂיַבְא מְלֻךְ
הַמְּשִׁיחַ, וְהַדְעָה תתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם,
שְׂכַתּוֹב (ירמיה לא) פִּי כָלָם יִדְעוּ
אוֹתֵי לְמַקְטָנָם וְעַד גְּדוּלָם.

בָּא רָאָה, כְּתוּב (בראשית ב) וְנָהַר
יִצֵּא מֵעֵדֶן. וְשְׁנִינּוּ, מַה שְּׁמוֹ שֶׁל
אוֹתוֹ נָהַר? בְּאַרְנוֹ שְׂשִׁמוֹ יּוֹבֵל,
שְׂכַתּוֹב (ירמיה טז) וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח
שְׂרָשׁוּי. וּבְסַפְרָא שֶׁל רַב הַמְנוּנָא
סָבָא: חֲיִים שְׂמוֹ, שְׂמִשְׁם יוֹצְאִים
חֲיִים לְעוֹלָם, וְהֵם נְקָרָאִים חֲיֵי
הַמְּלֻךְ. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ, אוֹתוֹ עֵץ
גְּדוֹל וְחִזְק שְׂבוּ יֵשׁ מִזוֹן לְכָל
נְקָרָא עֵץ חֲחִיִּים. הָאֵילָן שְׁנִטְע
שְׂרָשׁוּי בְּאוֹתָם חֲחִיִּים, וְהַכֵּל הוּא
נָאָה.

וְשְׁנִינּוּ, אוֹתוֹ הַנָּהַר הוֹצִיא נַחְלִים
עֲמִיקִים בְּשִׁמְן הַמִּשְׁחָה, לְהַשְׁקוֹת
אֶת הַגֵּן וְלְהַרְוֹת עֲצִים וְנִטְיַעוֹת,
שְׂכַתּוֹב (תהלים קד) יִשְׁבְּעוּ עֲצֵי ה'
אֶרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע. וְאוֹתָם
הַנַּחְלִים שׁוֹפְעִים וְנִמְשָׁכִים
וּמְתַפְנְסִים לְשִׁנֵּי עַמּוּדִים, וְאוֹתָן
בְּרִיתוֹת (שְׁתִּים) קוֹרָאִים לְהֵן יְכִי"ן
וּבּוּע"ז, וְיִפְהָ. וּמִשׁוּם יוֹצְאִים פֿל
אוֹתָם נַחְלִים, וּמִשְׁרִים אוֹתָם
בְּדַרְגָּה אַחַת שְׁנַקְרָאת צְדִיק,

אֵזְלִין וּמְתַפְנְשִׁין לְהֵהוּא